

עבודה מסכמת – בריונות ברשת

המחקר עוסק בקשר בין בריונות ברשת להערכה עצמית בקרב מתבגרים, לתחושת הבדידות של המתבגרים ולאופן המניעה והמעורבות האפשריים. מסוגלות עצמית היא למעשה האמונה שחש הפרט כלפי עצמו ביכולתו להתמודד ולהצליח באתגרים, לבצע משימות ולעמוד ביעדים שונים. תפיסה זו למעשה מושפעת מחוויותיו של הפרט. חוויה חיובית תעצים את המסוגלות והערך העצמי ואילו חוויה שלילית תוריד את הערך העצמי. בשל החשיבות הגבוהה להשפעת הסביבה על פרמטר זה, ישנה חשיבות להבין את גורמי המעורבות האפשריים על מנת לנסות ולמגר את השפעתה השלילית של הבריונות ברשת על המתבגרים. דבר זה עשוי למנוע פגיעה בהערכתם העצמית והשלכות רבות נוספות.

אם כן, שאלת המחקר היא כיצד משפיעה בריונות ברשת על ההערכה העצמית בקרב מתבגרים וכיצד ניתן למגר השפעה זו? למחקר הנוכחי שתי השערות. הראשונה, בריונות ברשת פוגעת בהערכה עצמית של מתבגרים. השנייה, מעורבות הורית ומערכתית תביא לירידה בדיווח על חוויות של בריונות ברשת בקרב מתבגרים.

חשיבותו של מחקר זה עומדת על בחינת הקשר בין בריונות ברשת להשלכותיה וכן, על הכרת דרכי ההתמודדות וניסיון למיגור השלכות אלה. האוכלוסייה הישראלית מעורבת תרבותית ועל כן חשובה לבריונות ברשת ומחוץ לה גם בפרמטר זה. ייחודו של המחקר הוא לשפוך אור נוסף על הפגיעה ארוכת הטווח הנגרמת כתוצאה מבריונות ברשת ועל המסוגלות שלנו כחברה לווסת ואף למגר את התופעה.

אופיו של המחקר הוא איכותני וכמותני מעורב. אדגום קבוצת תלמידים ואעביר להם שאלונים אודות הערכתם העצמית, תחושת הבדידות שלהם והמעורבות בבריונות ברשת. ייחודיותו של המחקר הוא בחלק הבא. הורה אחד לכל ילד יתבקש לכתוב את מידת המעורבות שלו בנושא העולם הווירטואלי ואבצע ניתוח תוכן והצלבת המידע למידע שיתאסף על כל ילד בשאלונים. זאת, על מנת לנסות ולקבל תמונת מצב רחבה ומציאותית על המתרחש בחברה הישראלית ברמת המעורבות ההורית, על תחושתם על היעילות של מעורבות זו בשאיפה לשפוך אור על אופן ההתערבות היעילה ביותר.

סקירת הספרות

(Mesch, 2009)

- בריונות ברשת מוגדרת כפעולה שחוזרת על עצמה ומטרתה לפגוע בפרט באמצעות התקשורת הווירטואלית. המחקרים מעידים על ההשלכות השליליות רבות: פגיעה בהישגים הלימודיים, פגיעה ביכולת ליצור ולשמר יחסים חברתיים, התדרדרות לשימוש באלכוהול וסיגריות ועליה בסיכון לפסיכופתולוגיות.
- היות ותפיסת אמון הוא תהליך הדרגתי בגיל ההתבגרות, מתבגרים שטרם הבשילו בתפיסתם חשופים יותר לבריונות ברשת משום שנוטים לחשוף את המידע אודותיהם באופן שאינו מבוקר.
- מעורבות הורית נחקרה מעט בתחום, המחקר בחן פרמטר זה. נדגמו 935 משתתפים ונבדקה המעורבות של המשתתפים בבריונות ברשת. בנוסף, בדק את המעורבות ההורית ומצא כי על אף המגמה של הירידה בסיכוי לפגיעה בבריונות ברשת כשההורה מעורב, הכלים הקיימים כיום אינם מפותחים דיו. לכן, נדרש מחקר נוסף.

(Bosworth et al, 1999)

- המחקר בחן 558 מתבגרים עירוניים על ידי מילוי שאלון האמון. כלי מחקר שפותח להערכת מניעת האלימות בדיווח עצמי. תוצאה גבוהה מעידה על תחושת יעילות ובטחון גבוהה יותר.
- חוסר בטחון ואמון של המתבגר בעצמו וביכולתו להשתמש באסטרטגיות לא אלימות היו מקושרות לרמות גבוהות של בריונות.
- הקרבתנות של הבריונות ברשת מתארים תחושות של בדידות, השפלה, חוסר בטחון ופחד מללכת לבית הספר. בנוסף, חווים קשיים ביכולת לבצע התאמות רגשיות למצבים שונים. אצל הקרבתנות נראה ערך עצמי נמוך, ירידה בציונים, עליה בשיעור הדיכאון והתקפי החרדה והפרעות גופניות שונות.
- רמת אמון גבוהה ביכולות ההתמודדות של המתבגר עם מצבים חברתיים עשויה להיות גורם מרתיע להתנהגות בריונית.

(Brewer & Kerslake, 2015)